

Doktorlar hakkında yazı yazmak

Erdoğan Bektaş

Erdoğan Bektaş 1960 Zonguldak doğumlu. İlk ve ortaokulu Tonya'da, liseyi Trabzon'da bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. İstanbul'da avukatlık ve hakimlik stajı yaptı. İstanbul Valiliği Kaymakamlık adaylığı, Söğüt, Alağa Kaymakam vekillikleri, Mut, Karaçoban, Kurtalan, Osmaneli, Manyas, Söğütü ve İnegöl Kaymakamlıkları, Elazığ ve Kırşehir vali yardımcılıklarında bulundu. Bektaş, geçtiğimiz Mayıs ayında Üsküdar Kaymakamlığı görevinin ardından Muş Valiliği'ne atandı. Bektaş, evli ve üç çocuk babasıdır.

Teşekkürler, sayın hocam. Teşekkürler, hem de binlerce kez teşekkürler. Okuduğunuz için, anlamaya çalıştığınız için, üstelik cevap yazmağa değer gördüğünüz için. Her şeyden önce küfretmediğiniz için.

Öncelikle bazı şeyleri belirtmeliyim. Bir kez, ben yazar değilim. Olmayı çok ister-

dim ama değilim. O yayımlanan yazı da kamuya açık bir yayın organında yayımlanmak için kaleme alınmamıştı. Öyle olsa idi, yazılan yazının hangi sınır uçlarını harekete geçireceğini bilir ve daha susuz sabunsuz bir yazı için çalışırdım. SD dergisinin 7'inci sayısında yayımlanan yazı, yalnızca o zaman, yani dört sene önce, boğuştuğum hastane kaynaklı, doktorlar kaynaklı sorunlar tepemi attırdığı için, bir vesile ile sağlık bakanımıza sunduğum, içimi döktüğüm bir yazı idi.

Ah, Salih Kenan Bey (Şahin) ah, bütün kabahat sizde. Her şey Dr. Salih Kenan Bey'in yazıyı görmesiyle oldu. "Yazıyı yayımlayalım" dedi. Ben de "Kıyamet kopmaz herhalde, yayımlayın" dedim. Yayımladılar, üstelik bence hayati önemde bir kısmını da makaslayarak. Ve kıyamet koptu. Çok şükür, derginin bir sonraki sayısında bir hakkaniyetli kişi, Prof. Dr. Recep Öztürk yazıyı ciddiye alıp değerlendirmeye tabi tuttu da, kopan kıyamete değer bir tartışma orta-

Ama ben yine de çağrıya uyuyorum. Bütün 'paracı' olmayan, yürüyen kalabalıkları 'yürüyen dolarlar' (ifadenin orijinali bu) olarak görmeyen doktorlardan, sağlık sektörünün çilekeş mensuplarından bütün gönlümle özür diliyorum. Amacım asla onları üzmemek değildi. Zaten çok zor bir işi yapıyorlar ve her türlü saygıyı hak ediyorlar.

mı doğmuş oldu. Tartışmayı uzatmaya niyetim yok. Ama sayın hocamızın talebine uyarak birkaç hususu değerli okurların dikkatine sunacağım.

Bir defa, yazı siz okuduğunuzda gündel değildi. Üzerinden en az üç yıl geçmişti. Tanrım, üç yılda bu ülkede ne çok şey değişebilirdi. Üç yıl önce günde on, on beş bıçak parası, muayenehaneye yönlendirme vb. hastane kaynaklı şikâyet alıyordum. Bugün ise, altı aydır bu yolda neredeyse hiç şikâyet almadım, inanabiliyor musunuz?

Sonra, yazıdaki bütün örneklemeler yaşanmış olaylardan alınmıştı. Birçoğu da kendi hayatımda yaşadığım, bizzat tanık olduğum olaylardı. Ne yani, olayı daha gerçekçi, daha samimi anlatabilmek için kendi hayatımdan örnekler vererek anlatmak bu kadar mı istismar edilebilir, küfür vesilesi yapılabilir. O olaylar her gün olup duruyorken, birileri rahatsız olacak diye onları yok mu saymalıyız? Olmamış mı kabul etmeliyiz? Samimiyet neden bu kadar ağır bir suç? Doğruları ve düşüncelerimi olduğu gibi ifade etmemeli miyim? Doğruyu söyleyenleri hep dokuz köyden kovmalı mıyız? Her doğru her yerde, doktorların yanında da söylenmez mi?

Koskoca, emekliliği gelmiş, maddi durumu da oldukça yerinde bir kulak burun boğaz uzmanı, asgari ücretli bir işçiden 400 milyon TL, (YTL değil), bıçak parası istediği için azıllı mahkûmlarla dolu bir cezaevinde üç ay hapis yatmadı mı? Bu yaşadığım bir hayal miydi? Üstelik bu yüzlerce şikâyetten sadece değerlendirdiğimiz bir tanesi değil miydi? Şikâyetlerin üzerine gidil-

se çalıştıracak doktor bulamayacağı-mız bir vakia değil miydi?

Muayenehaneler yasaklanınca biz başhekim bulmakta zorlanmadık mı? Şu an bilmiyorum, ama altı ay öncesine kadar başhekim bulunamayan Haydarpaşa Numune Hastanesi vekâletle, part time yönetiliyor, değil miydi? Muayenehaneler kapatılınca ortaya çıkıveren 'benim muayenehanem yok ama şu arkadaşın muayenehanesine gelin, size orada bakayım' türlü ifadelerle ortaya çıkan 'arkadaş muayenehanesi' kavramı bu zeki insanların dilimize hediye ettiği yeni kavramlardan biri değil miydi?

Burada bir hatıramı anlatmalıyım. Dairemde oturuyorum. Sağlık grup başkanımız geldi. Halk sağlığı uzmanı, son derece çalışkan, kibar, dürüst bir bayan hekim. Dedi ki, "Fılanca dış hekim hakkında bir şikâyet vardı ya?"

"Evet", dedim sıkıntıyla. Çünkü bıkmıştım doktor şikâyetlerinden. "O şikâyete göre doktor, muayenehanesine hastaları yönlendiriyormuş, ama araştırdım onun muayenehanesi yok", dedi. "Oh" dedim, rahatlayarak, çünkü bir şikâyetin olsun, boş çıkmasından mutlu olmuştum. Ama o da ne? Dr. Hanım rahat değil, sıkıntılı, mahcup bekliyor. "Eee?", dedim. "Ama" dedi boynunu bükerek, "Eşinin muayenehanesi var. Oraya gitmeye zorluyormuş hastaları."

Şimdi sayın hocam, bütün bunları sizin o güzel hatıranız için olmamış kabul edebilir miyiz? Bunların olmasından değil de dile getirilişinden neden bu kadar şikâyetçiyiz?

Ve daha sonra, sayın hocamızın takıldığı ve beni özre davet eden 'yürüyen banknotlar', 'paracı doktorlar' vb. yazıdaki ifadelerin tamamı doktor arkadaşlara aittir. Patent hakkı isteseler hakları vardır. Benim günahım sadece onların ifadelerini aktarmaktan ibaret. Ama ben yine de çağrıya uyuyorum. Bütün 'paracı' olmayan, yürüyen kalabalıkları 'yürüyen dolarlar (ifadenin orijinali bu)' olarak görmeyen doktorlardan, sağlık sektörünün çilekeş mensuplarından bütün gönlümle özür diliyorum. Amacım asla onları üzmemek değildi. Zaten çok zor bir işi yapıyorlar ve her türlü saygıyı hak ediyorlar. Amacım içimi dökmek, bir durum tespiti yapmak, sorunları çözmek için çırpındığını bildiğim bir kadroya yardımcı olmaya çalışmaktan ibaretti.

Ve dahası, yazı bir bütün olarak değerlendirilebilse, tabii o makaslanan kısım ile birlikte yazının doktorları hedef alan bir yazı olmadığı, bir durum tespiti yaptığı, esasen doktorların da mevcut sistemin mağdurları olduğunun vurgulandığı kolaylıkla anlaşılabilir.

Ancak öyle yapılmadı. Sanki bütün sorunların kaynağı ve sorumlusu doktorlar olarak gösterilmiş ve bu nedenle de sorunları çözmesi gereken de doktorlardır varsayımıyla hareket ederek savunmaya geçilmiş, mukabil bir kısım bu kez de valileri hedef alan tarizlerde bulunulmuştur. Bu duruma benim ek-sik yazarlığım da yol açmış olabilir.

Gerçekten şu son 4-5 yıllık sağlık uygulamalarımız ve alınan sonuçlar da çok rahatlıkla göstermiştir ki sorun sistem sorundur ve asla bireysel çabalarla üstesinden gelinecek bir sorun değildir. Dolayısıyla bireysel yani doktorların kendi sorumlulukları da söz konusu değildir. Ancak konuşulan sağlık sorunuy-sa doktorlar bir şekilde masada olmak zorunda ve sorun doktorlar üzerinden tartışılmak, sorunun doktorlarla ilgili kısmı daha görünür kılınmak zorundadır.

Yoksa ben valileri temize çıkarırsam, siz doktorları temize çıkartırsanız, bir diğeri de diğer meslek mensuplarını temize çıkarır ise çok muhtemeldir ki, bir sonuca ulaşılamaz ve sorun varlığını ağırlaştırarak sürdürür. Toplumun en zeki beyinlerinin sistem inşasında yani sosyal bilimlerde kullanılması gerekirken bunu başaramayan, bu işleri yapanların karnını doyuramayan sisteme doktorlar ne yapabilir ki? Bir doktorun, bir mühendisin, bir hâkimin, bir kaymakamın, bir yöneticinin sendikalı bir işçiden daha az kazandığı; bir bölge müdürünün kapıcısından, şoföründen, çaycısından yarı yarıya daha az para aldığı bizden başka herhangi bir sistem var mıdır? Bu konuda doktorlar ne yapabilir? Şimdi ben bunları dile getirdim diye, sendikalardan ve işçilerden de özür dilemek zorunda kalacak mıyım?

Bu sistem rezaletini inkâr edecek halimiz mi var! Ancak biz işçimizden çaycımızdan daha az para kazanıyoruz diye kendimize özel çözümler geliştirmemizin ve bir kısım gayri meşru yollarla gelirimizi artırmaya çalışmamızın izah edilebilir bir yanı var mıdır? Yapmaya çalıştığımız, bu tablo karşısında doktorların diğer meslek mensuplarına kıyasla bu yollara daha fazla tevessül ettiklerini ifade etmekten ibarettir. Bu bizim 27 yıllık bürokraside geçen bir ömür sonucu ulaştığımız kanaattir. Herkes kendi kanaatini ifade edebilir. Yine döner sermaye ve benzeri son yıllardaki uygulamalarla bu sıkıntının çok hafiflediğini ve doktorlar hakkındaki yaygın şikâyetlerin neredeyse yok olma aşamasına geldiğini de bir kanaat olarak ifadeden çekinmiyor ve bu yolda emeği geçen ve katkısı olan herkese teşekkür ediyor, minnetlerimizi ifade ediyoruz.

Bu aşamada, yayımlanan yazının kesilen, yayına alınmayan bir kısmını bura-

ya almak istiyorum. Yazının yayımlanmayan ama bence önemli olan kısmı şöyleydi:

“Şu **‘bıçak parası’** ya da muayenehaneden hastaneye kurulan hasta sevk zinciri üzerinde biraz duralım isterse- nize. Aslında bu uygulamalar, bizim millet olarak çaresizlikten geliştirdiğimiz bize has ideal çözüm tarzlarıdır. Sistem **‘tarafaların zımni muvafakati’** ile çalışır ve çok konuşulmanın aksine alanın razı, satanın razı olduğu, bu dönen çarktan kimsenin şikâyet hakkı yoktur. Şimdi konunun taraflarını hasta, doktor ve idare olarak birer birer ele alırsak;

Hastanın, ödediği oldukça mütevazı bir ücretle, muayene ücreti ya da ‘bıçak parası’ karşılığında aldığı hizmeti karşılaştıralım. Hasta, muayenehanesinde ödediği birkaç kuruş muayene ücreti ile doktoru ve hastaneyi özel hastane gibi, babasının malı gibi tepe tepe kullanır, işini görür. Dolayısı ile durumdan memnun olması gerekmez mi? Aksi takdirde ya bir sürü para harcayarak özel hastaneye veya özel kliniklere gidecek ya da adam gibi Bağ-Kur veya SSK primlerini zamanında ödeyecek ki, böyle bir hizmeti alsın. Bütün bunlardan muayene ücreti ya da ‘bıçak parası’ gibi cüzi bedellerle kurtulmasına rağmen yine durumdan şikâyet ediyor. Çünkü aldığı hizmetin bedelini ödemeyi bilmiyor. Daha doğrusu **bedel ödemeyi bilmiyor**. Devlet baba da, popülist uygulamaları ile politikacılar da, bu duyguları besliyor ve sürekli kaşıyor. Problem görüldüğünden daha karmaşık.

Konunun **‘doktor’** tarafında zaten şikâyet yok. Doktorlar sistem sayesinde ilave pazarlama tekniklerini de devreye alarak kısa zamanda çok para kazanabiliyorlar. Kamunun hastane imkânlarını, ameliyathanelerini kuruluşuna ve maliyetine katkı vermeden kendi özel işletmeleri gibi, kendi kişisel zenginleşmeleri için paşa paşa kullanıyorlar. Muayene ücreti ya da ‘bıçak parası’ az olsa da **‘sürümden’** kazanıyorlar. Biraz **‘vicdanları’** rahat değil ama. Herhalde onun için de şikâyet edecek değiller.

‘idare’ açısından konuya yaklaşırsak, idarenin de esasta diyeceği fazla bir şeyi olmasa gerek. Sen kalk, sadece eğitimi yirmi seneden fazla süren, türlü cenderelerden geçirdiğin, üstelik insanların hayatını emanet ettiğin bir meslek mensubunu bin ya da bilemedin bin 500 YTL. gibi komik bir ücretle, üstelik bin bir mahrumiyet şartlarında **‘çalıştırmaya’** heveslen. Gecesi gündüzüne katmasını iste. Sonra da ‘bıçak parası’ alıyor, muayenehaneyi kapatmıyor diye sızlan. Bu durumda şikâyet eden az hakkı olan, sistemi adam gibi ku-

rup, dengeleri oturtamayan idaredir.”

Evet, dört yıl önce durum buydu ve bize bunları yazdırıyordu. Şimdi ise durum ne kadar da değişti. Zaten o yazıdan da muradımız buydu. Bu kirliliğin bir şekilde gündemden düşmesiydi. Dolayısıyla yazımızın da amacına ulaştığını, problemin kısmen hal yoluna girdiğini de söyleyebiliriz.

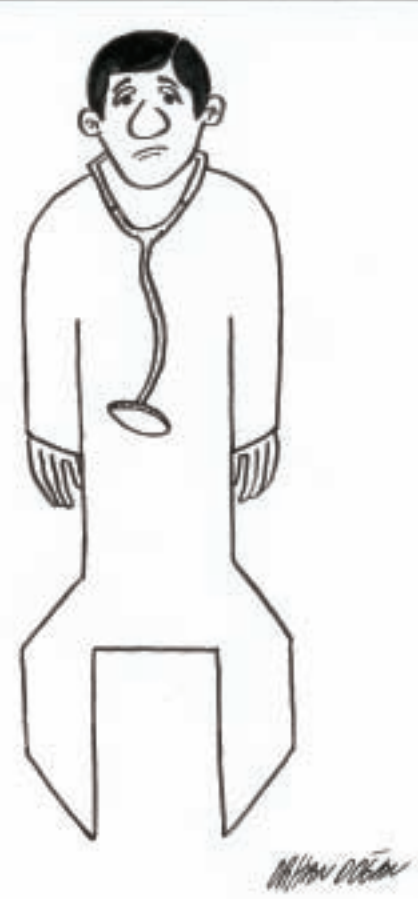
Aslında sayın hocamızın yazısında bizim iddialarımızı destekleyen oldukça fazla tespit var. Detayları dikkatli okurlara bırakarak bir iki hususu dile getirelim. Sayın hocamızın, baba desteğine rağmen 24 yıllık bir hekimlik ve 8 yıllık profesörlük hayatına rağmen edinebildiği maddi varlık ile kısa sürede zengin olabilen doktorların kıyaslaması bile bizim iddialarımızı doğrulamaktadır. Hocam siz neden zengin olamadınız? Diğerleri nasıl olup da kısa sürede zengin olabiliyorlar? Ayda, evet yanlış okumadınız, yalnızca bir ayda bir doktor, üstelik orta boy bir kasabada nasıl oluyor da 150 bin YTL. (doktorun kendi ifadesidir) kazanabiliyor? Bu sorunun cevabını bilmiyorsanız lütfen benim yazımı bir kez daha okuyunuz. Kim bilir belki siz de sonunda zengin olmanın bir yolunu bulursunuz. Ben kendi hesabıma söyleyeyim, 27 yıllık bir meslek hayatı sonunda sayın hocamızın ulaştığı mali tabloya bile ulaşabilmiş değilim.

Milletin üstün beyinlerinin tıp ve fen alanına yönelmelerinin millete maliyeti, yalnızca bizim anlattığımız sakıncalardan oluşsa belki sonuçlarına katlanılabilir. Ancak sosyal bilimlerde uzmanlaşmayan sistem, sosyal karar vericilerini de mühendislere ve hekimlere kaptırınca çok daha derin bedeller ödemek zorunda kalıyor. Artık herkes kabul ediyor ki; idare bir uzmanlıktır. İşletme ve siyaset birer bilim dalıdır. Tıpta ve mühendislikte aynı verilerden hep aynı ve kesin ve net sonuçlara ulaşılır. İki kere iki her zaman dört eder. Birikimi, bilgisi, deneyimi, kodifikasyonu ona göre şekillenen bireyler başka türlü düşünemez ve davranamazlar. Rijit, katı, millete kâbuslar yaşatan tavır ve kararların arkasını araştırdığınızda hep bu teknik beyinlerin izlerini bulursunuz.

Hâlbuki idarede ve siyasette, sosyal sistemi çalıştırmakta iki kere iki çok nadiren dört eder. Çoğunlukta dörtten başka şeyler eder. Bu da o mesleğin sırrıdır.

Bu meslek en çok zekâyı, en çok gelişmişliği hak etmektedir. Aksi tabloların millete ödeteceği maliyetler bizim milletimizin ödediği bedellere benzer. Bilmem derdimi anlatabiliyor muyum?

Şunu da eklemeyi geçmemeliyim. Meslek örgütlerinin, mensuplarının so-

runlarını çözmek gibi bir görevi olduğunu sanıyorum. Anlamadan dinlemeden birilerini kınama kararları alıp yayınlamaya, hiç ilgileri olmadığı halde siyasi partilerden daha çok ve daha katı siyasi ve ideolojik gayretlere girerek işlerini ne kadar yapabilecekleri ortadadır. İşlerinde başarıları mensuplarının sorunlarını çözmeleriyle doğru orantılıdır. Mensuplarının sorunları ortada olduğuna göre kendilerini sorgulamalarında fayda vardır diye düşünüyorum.

Ve son bir söz daha; sayın hocam, biz aynı taraftayız. Keşke sırayı, Dicle kenarında bacağı incinen koyunun hakkına getirebilsek. Yolumuz çok daha uzun ve işimiz çok daha zor. Doktor-hasta ilişkisini kuramayan sistem, imar-belediye ilişkisini de, diğer kurumsal ilişkilerini de bu kadar kurabilir. İnsanı bu kadar mutlu edebilir.

Onun için, en zekilerimizi bu işe katkı koymaya, emek vermeye çağırıyoruz. Kendimizi kurtarmaya, mazeret üretmeye değil. Milletimizin bütün çocuklarının emeğine ihtiyacı var. En zeki çocuklarının emeğine ise en çok ihtiyacı var, diyerek bu tartışmayı burada sonlandırmak istiyorum. Bundan sonraki olabilecek serzenişlere cevap vermeyeceğim. İlgilileri beni değil, sorunu tartışmaya davet ediyorum.